

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2020-4-72 (Soruşturma/Taahhüt)

Karar Sayısı : 21-42/614-301

Karar Tarihi : 09.09.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE

Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK, Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK

B. RAPORTÖRLER: Kerem TOMUR, Tuba YEŞİL, Yakup GÖKALP

C. İLGİLİ TARAF : Singer Dikiş Makineleri Ticaret A.Ş.
Temsilcileri: Av. Özge ATILGAN KARAKULAK,
Av. Filiz TOPRAK ESİN
Kore Şehitleri Cad. No.17, 34394 Zincirlikuyu/ İstanbul

D. ŞİKAYETÇİ : Uğur Tekstil Mak. San. Tic. A.Ş.
Basinekspres Cad. No:5 Uğur Plaza Küçükçekmece/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 04.03.2021 tarihli ve 21-11/147-M sayılı kararı ile açılan soruşturma kapsamında, Singer Dikiş Makineleri Ticaret A.Ş. tarafından yapılan uzlaşma ve taahhüt başvurularına istinaden Rekabet Kurulunun 03.06.2021 tarihli ve 21-29/370-M sayılı kararı uyarınca gerçekleştirilen uzlaşma ve taahhüt görüşmeleri neticesinde hazırlanan bilgi notu.

(2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 21.10.2020 tarih ve 11320 sayı ile intikal eden ve Uğur Tekstil Makinaları San. ve Tic. A.Ş. (UĞUR) tarafından yapılan başvuruda özetle;

- UĞUR'un, Brother Ev Tipi Dikiş ve Nakış Makineleri (BROTHER) ürünlerinin tek yetkili satıcısı olduğu, söz konusu ürünlerin elektrikli ev aletleri toptan satışını yapmakta olan firmalar ve bu firmalara bağlı çevrim içi satış kanalları, internet siteleri ve fiziki satış noktaları vasıtasıyla satışının ve satış sonrası müşteri hizmetlerinin gerçekleştirildiği,
- Distribütörlüğünü yaptıkları markanın sanayi tipi dikiş makineleri pazarında küresel çapta bir marka olduğu, söz konusu markanın ev tipi dikiş makineleri pazarında da faaliyete başladığı,
- Ev tipi dikiş makineleri pazarında (ETDM) Singer Dikiş Makinaları Ticaret A.Ş.'nin (SİNGER) hâkim durumda olduğu, ilgili firmanın piyasaya yeni giren diğer markalar ve özellikle söz konusu pazarda etkinliğini artıran BROTHER markası üzerinde haksız uygulamalarda bulunduğu,
- SİNGER yöneticileri ve satış sorumluları tarafından satış kanallarını oluşturan ilgili yerel bayi ve firmalara sözlü olarak mal vermeme, satış koşullarının ağırlaştırılması, iskonto oranlarının düşürülmesi ve bayiliğin iptal edilmesi gibi tehditlerin yöneltildiği,
- Tehdide maruz kalan toptan satış firmalarının SİNGER ile ilişkilerinin bozulmaması adına piyasada yer alan diğer firmaların ürünlerini satamadığı ve ekonomik açıdan zarar gördükleri, dolayısıyla UĞUR'un hem mali kayıplar yaşadığı hem de istihdam etmek istediği personel sayısını düşürmek zorunda kaldığı,
- SİNGER'in satış kanalları üzerinde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a (4054 sayılı Kanun) aykırı uygulamaları ile yalnızca UĞUR'un temsil ettiği

BROTHER markalı ürünlere değil diğer markalara ve dolayısıyla ikame mal ve hizmet sunan diğer firmalara da mali kayıplar yaşattığı,

- En nihayetinde, ürün satış kanallarına yönelik rakip firma tehditleri neticesinde küçük esnaf denilebilecek birçok satış noktasının BROTHER marka ürünleri satmaktan vazgeçtiği, yakın zamanda ciddi oranda BROTHER marka ürün satışını gerçekleştiren bazı satıcıların bu ürünleri satış listesinden kaldırmak zorunda kaldığı, bu satıcıların söz konusu uygulamalardan bahsedemeyecek kadar SINGER'den çekindikleri,
- Son günlerde, önemli miktarda BROTHER marka ürün satışı yapan (.....) isimli bayinin stoklarında ürün bulunmasına rağmen SINGER'in tehditleri nedeniyle söz konusu ürünleri satış listesinden kaldırdığı

hususları ifade edilmiştir.

- (3) Ayrıca başvuru sahibi ile 30.10.2020 tarihinde tutanağa bağlanan telefonla görüşmesinde;

- Kendilerinin BROTHER markalı ürünlerin Türkiye'deki ana ve tek distribütörü oldukları,
- SINGER'in Türkiye'de yaklaşık olarak %(.....)'lik bir pazar payı ile hâkim durumda olduğu,
- Dünya pazarında ise BROTHER'ın bir liderliğinin olduğu,
- Türkiye'de SINGER'in marka bilinirliğinin yüksek olması nedeniyle diğer markaların hâlihazırda dezavantajlı olduğu,
- Bunun yanı sıra SINGER'in tüm bayilerine diğer markaların satışının yapılması durumunda ürün vermeme, vadeli satış yapmama, iskonto uygulamama gibi yaptırımlar uyguladığı,
- (.....) unvanlı bayi ile BROTHER markalı ürünlerin satışının tüm çevrim içi kanallarda yapabilmesi için anlaşma yapıldığı, hemen ardından çevrim içi kanallarda satışın durdurulduğu, bu durumun nedeni sorulduğunda ise SINGER'den çok baskı geldiği, bir daha kendileriyle çalışmamakla tehdit ettiği yönünde karşılık alındığı

hususları ifade edilmiştir.

- (4) İlâveten, şikâyetçi tarafından 02.11.2020 tarihinde e-posta ile gönderilen ve Kurum kayıtlarına 09.11.2020 tarih ve 11992 sayı ile giren belgede; 06.10.2020 tarihinde UĞUR'un bayisi ile olan yazışmasından, bazı ürünlerin bağlı buldukları e-ticaret platformlarında satıldığı anlaşılmakta, UĞUR'un anılan yazışmadan bir gün sonra bayi yetkilileri ile SINGER'den baskı görmeleri nedeniyle ürünlerin satışa kapatılmak zorunda kaldıkları hususunu içeren bir telefon görüşmesi yaptığı, bayi yetkililerinin durumu "bir sürü olay oldu, singer tehdit etti mecburen ürünleri satışa kapatmak zorunda kaldık" sözleri ile açıkladığı hususları ifade edilmektedir.

- (5) Başvuruya ilişkin olarak hazırlanan 17.11.2020 tarihli ve 2020-4-72/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulunun (Kurul) 26.11.2020 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 20-51/712-M sayılı karar ile dosya konusu iddialara yönelik olarak SINGER hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

- (6) Söz konusu karar üzerine yapılan incelemeler sonucunda hazırlanan 24.02.2021 tarih ve 2020-4-072/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu Kurulun 04.03.2021 tarihli toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca, SINGER hakkında soruşturma açılmasına 21-11/147-M sayılı karar verilmiştir.

- (7) Soruşturma süreci devam ederken SİNGER tarafından Kurum kayıtlarına 18.05.2021 tarih ve 17917 sayı ile intikal eden dilekçe ile uzlaşma başvurusu yapılmış akabinde taraf temsilcisiyle 25.05.2021 tarihinde bir görüşme gerçekleştirilmiş ve bunun üzerine SİNGER tarafından 27.05.2021 tarih ve 18139 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden yeni bir uzlaşma başvurusu ile Kurum kayıtlarına 28.05.2021 tarih ve 18171 sayı ile intikal eden taahhüt başvurusu yapılmıştır.
- (8) SİNGER tarafından yapılan uzlaşma ve taahhüt başvuruları, 03.06.2021 tarihli Kurul gündeminde görüşülmüş olup Kurulun 03.06.2021 tarih ve 21-29/370-M sayılı kararı ile SİNGER'in uzlaşma ve taahhüt başvuruları kabul edilerek uzlaşma ve taahhüt görüşmelerine başlanılmasına karar verilmiştir.
- (9) 23.06.2021 tarihinde SİNGER vekilleri ve temsilcileriyle çevrim içi olarak uzlaşma ve taahhüt görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. SİNGER'in bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin uzlaşma görüşmeleri neticesinde SİNGER'in uzlaşma sürecinin devam etmesi yönündeki beyanları doğrultusunda uzlaşma tarafı teşebbüs hakkında hazırlanan 03.09.2021 tarih ve 31113 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 09.09.2021 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 21-42/614-MUA sayılı uzlaşma ara kararı alınmıştır.
- (10) Diğer taraftan SİNGER tarafından sunulan bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün sözleşmeden çıkarılmasına yönelik taahhütler üzerine hazırlanan 03.09.2021 tarih ve 2020-4-72/BN-03 sayılı Bilgi Notu, Kurulun 09.09.2021 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 21-42/614-301 sayılı işbu karar alınmıştır.
- (11) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notu'nda; SİNGER'in bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü ve bu kapsamda sunulan taahhüte ilişkin olarak;
- SİNGER'in bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün çıkarılmasına yönelik sunulan taahhüdün tespit edilen rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları gidermeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir olduğu gerekçesiyle kabul edilebileceği,
 - Taahhüt kapsamında, sözleşmede yapılan değişikliklerin Kurul kısa kararının tarafa tebliğinden itibaren 90 gün içerisinde Kuruma tevsik edilmesi gerektiği,
 - 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca, sunulan taahhütün bağlayıcı hale getirilerek taraf hakkında başlatılmış olan soruşturmanın sonlandırılabilceği
- ifade edilmiştir.

H. YAPILAN İNCELEME ve TESPİTLER

H.1. Taraf Hakkında Bilgi

- (12) SİNGER, Türkiye'deki ilk mağazasını 1904 yılında, fabrikasını ise 1959 yılında açmıştır. Ancak 2004 yılında fabrikasını kapatan SİNGER bu tarihten itibaren dağıtım faaliyetlerine Singer Dikiş Makinaları Ticaret A.Ş. aracılığıyla devam etmektedir. 2004 yılından bu yana SİNGER ürünlerinin tamamı yurt dışındaki fabrikalarından getirilmektedir. SİNGER ürünleri, Çin, Taiwan, Vietnam ve Brezilya'daki fabrikalardan ithal edilmekte olup hâlihazırda Türkiye'de üretim faaliyeti bulunmamaktadır. SİNGER; Türkiye, Azerbaycan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ev tipi dikiş makinaları, dikiş makinası için iğne – ayak, dikiş aksesuarları (makas – dikiş setleri – makine aksesuarları), buharlı düzleştirici ve ütü grubu pazarlarında faaliyet göstermektedir.

Daha çok ev tipi dikiş makinaları pazarı odaklı faaliyet yürüten SINGER, 2019 yılına kadar sanayi tipi dikiş makinaları pazarında da faaliyet göstermiş olup mevcut durumda bu alanda işgal etmemektedir.¹

- (13) Kurulun yakın zamanda aldığı 14.07.2021 tarihli ve 21-35/502-245 sayılı kararıyla izin verilen işlem sonucunda SINGER IV B.V. tarafından kontrol edilen SINGER'in hissedarlık yapısında değişiklik yaşanmıştır. Anılan Kurul kararı ile Stitch Acquisition Corporation'ın SVP-Singer Holdings, Inc.'nin hisselerin tamamının üzerinde dolaylı kontrole sahip olması ve bu hisselerin yaklaşık %(.....)'unun SVP-Singer Holdings'e devredilmesi işlemine izin verilmiştir. Dolayısıyla nihai durumda Stitch Acquisition Corporation hisselerin %(.....)'ine; SVP-Singer Holdings ise %(.....)'una sahiptir.

H.2. Sektöre İlişkin Genel Bilgi

- (14) Dikiş makinaları pazarı genel olarak sanayi tipi dikiş makinaları ve ev tipi dikiş makinaları olmak üzere iki farklı pazardan teşekkül etmektedir. Sanayi tipi dikiş makinaları pazarında çok çeşitli ürünler bulunmakta olup, başlıca ürün çeşitleri olarak düz dikiş makinaları, overlok makinaları, reçme, zigzag, çiftiğne, ilik, düğme, ilik açma, düğme dikme, punteriz sayılabilir. Hâlihazırda sanayi tipi dikiş makinaları pazarında Juki, Brother, Siruba, Zoje, Typical markaları faaliyet göstermektedir.
- (15) ETDM pazarında da çok çeşitli ürünler bulunmakta olup, başlıca ürün çeşitleri olarak bilgisayarlı nakış makinaları, elektronik dikiş makinaları, döküm makinalar, mekanik dikiş makinaları, overlok ve reçme makinası sayılabilir. ETDM pazarında Kiwi, Brother, Bernina, Janome, Bindallı, Juki başta olmak üzere çeşitli dikiş makinası markaları yer almaktadır. SINGER dâhil bahsi geçen markaların ürünlerinin neredeyse tamamı ithal edilmektedir.
- (16) SINGER, ETDM pazarında SINGER ve PFAFF markaları altında faaliyet göstermektedir. Teşebbüs tarafından; SINGER ve PFAFF markaları arasında kalite ve fonksiyon farklılıkları bulunduğu, PFAFF markalı ürünlerin daha üst segmentte yer aldığı; ancak her iki markanın ürünlerinin de ev tipi dikiş makinaları kategorisine ait olduğu belirtilmiştir.
- (17) SINGER, ETDM pazarında satış noktalarına ürün dağıtımını kendisi doğrudan yapabildiği gibi çalıştığı toptancılar aracılığıyla da yapabilmektedir. Toptancı grubu altında (i) *makina toptancısı* ve (ii) *toptan tuhafiyeci* olmak üzere iki farklı grup bulunmaktadır.
- (18) Beyaz eşya ve küçük ev aletleri toptancılarından oluşan makina toptancıları, yalnızca dikiş makinası satın alan ve akabinde bu makinaları Türkiye genelinde çalıştığı pek çok farklı satış noktasına satan ve dağıtan toptancılarıdır. Tuhafiye toptancıları ise çoğunlukla dikiş makinası için iğne – ayak, dikiş aksesuarları (*makas – dikiş setleri – makine aksesuarları*) ile buharlı düzleştirici ve ütü grubundaki ürünlerini satın almaktadır. Ancak istisnai olarak, tuhafiye toptancılarının da çalıştığı satış noktalarının talebine göre dikiş makinası aldığı durumlar olabilmektedir. Sunulan bilgiler kapsamında SINGER'in dağıtım yapısının; beyaz eşya bayilerine, geleneksel bayilere, zincir marketlere, internet üzerinden satış yapan bayilere ve servislere yapılan satışlar ile yurt dışı satışlar ve doğrudan satışlar şeklinde kategorize edilebileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede SINGER'in farklı dağıtım kanalları aracılığıyla yaptığı

¹ Önceki yıllarda SINGER'den sanayi tipi dikiş makinaları satın almış ve halen elinde sanayi tipi dikiş makinası stoğu bulunan satış noktaları olduğundan, SINGER'in web sitesinde halen sanayi tipi dikiş makinalarına ilişkin açıklamalara yer verilmektedir. Bkz. <https://www.singer.com.tr/tr/kategori/sanayi-tipi-dikis-makinalari/duz-dikis> (Erişim tarihi: 10.02.2020).

satışlar şu şekildedir:

- Beyaz Eşya Bayi: Bu grupta dayanıklı tüketim malları satan beyaz eşya bayileri ve mobilya sektöründe faaliyet gösteren bayiler bulunmaktadır.
 - Geleneksel Bayi: Bu bayi grubu yalnızca dikiş makinası satan ve dikiş makinası servisi hizmeti veren satış noktalarıdır. Bu gruptaki bayiler, aynı zamanda kurs merkezleri olarak da hizmet vermekte olup, genellikle hobi malzemeleri de satmaktadırlar.
 - Servis: Yedek parça ve sarf malzemelerinin satışını yapan ve ürünlerle ilgili servis hizmetlerini yerine getiren müşterilerdir.
 - Zincir Marketler: Bu gruba Evkur, A101, BİM gibi çok şubeli zincir marketler girmektedir.
 - İnternette Satış Yapanlar: Genellikle e-ticaret platformlarında (örneğin Trendyol) faaliyet gösteren ve yalnızca internet üzerinden satış yapan, fiziki mağazası bulunmayan bayileri kapsamaktadır.
 - Singer Web: SİNGER resmi internet sitesi üzerinden yapılan doğrudan satışları içermektedir.
 - Yurt Dışına Satış: SİNGER'in Azerbaycan ve KKTC'ye yaptığı satışlar bu gruba girmektedir.
 - Diğer: SİNGER'in kurs merkezlerine yaptığı satışlar ve bağlı olduğu grup şirketleri (SVP Grubu) içerisinde yapılan şirket içi satışlar bu kapsama girmektedir.
- (19) ETDM Türkiye'de başlangıçta ihtiyaç için kullanılmakta iken günümüzde hobi amaçlı olarak da kullanılabilir. İnsanlar basit tadilatlarını yapmak, ev ekonomisine katkıda bulunmak, kıyafetlerini değiştirmek ve yenilemek amacıyla yeni teknoloji makinaların konforundan yararlanıp kullanma arzusundadırlar. Ev tipi dikiş makinası pazarı son 15 yıldır teknolojinin de gelişimiyle ülkemizde tekrar büyüme arz etmektedir. Nitekim 2020 yılı tahmini ETDM pazar büyüklüğü yıllık (.....) adet; tahmini pazar ciro büyüklüğü ise (.....) TL'dir.²

H.3. Değerlendirme

- (20) Mevcut dosya kapsamında SİNGER'e atfedilen eylemleri iki ana başlık altında incelemek mümkündür. Bunlar; yeniden satış fiyatının belirlenmesi (YSFB) ve bu kapsamda internet satışlarına müdahale edilmesi ile SİNGER'in bayilik sözleşmesinde yer bulan rekabet etmeme yükümlülüğünün süresine ilişkindir. Söz konusu eylemlerin açık ve ağır ihlal kapsamına giren ihlaller ve bu kapsama girmeyen ihlaller şeklinde ikili tasnife tabi tutulması mümkün olmaktadır. Dolayısıyla bahsi geçen eylemlerin doğru kategorize edilmesi değerlendirme bakımından önem arz etmektedir. Zira açık ve ağır ihlal kapsamına giren uygulamalar uzlaşma sürecinde değerlendirilebilmekte iken bu kapsama girmeyen rekabetçi endişelerin taahhüt mekanizması ile giderilmesi olanağı bulunmaktadır.

² Kurum kayıtlarına intikal eden cevabi yazıda, pazar büyüklüğü ve pazar cirosu hesaplanırken rakip firmaların satmış olduğu tahmini ürün adedi ve ortalama satış fiyatının dikkate alındığı, rakip firmaların satmış olduğu tahmini ürün adedinin tamamen SİNGER'in piyasadaki gözlemlerine dayandığı, rakip firmaların ortalama satış fiyatının ise rakip firmaların kamuya açık fiyat bilgilerinden (kendi internet sitelerinde yayınlanan fiyatlar gibi) hareketle hazırlandığı ifade edilmektedir.

- (21) Nitekim 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar İle Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önerilerde ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ'in (Taahhüt Tebliği) "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde *"Bu Tebliğ; açık ve ağır ihlaller hariç olmak üzere, 4054 sayılı Kanunun 4 üncü veya 6 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüslerce ya da teşebbüs birliklerince sunulan taahhütleri kapsamaktadır."* hükmü bulunmaktadır. Aynı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinde ise *"(1) Bu Tebliğin uygulanmasında; a) Açık ve ağır ihlaller: Bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabeti doğrudan ya da dolaylı olarak engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan; 1) Rakip teşebbüsler arasında fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket, gelecekte uygulanması planlanan fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılması, 2) Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arası ilişkide alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi, konularında gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylemler ile bu konulara ilişkin teşebbüs birliği karar ve eylemlerini (...) ifade eder."* hükümleri ile açık ve ağır ihlallere dair tanım getirilmektedir.
- (22) Öte yandan; Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Soruşturmalarda Uygulanabilecek Uzlaşma Usulüne İlişkin Yönetmeliği'nin (Uzlaşma Yönetmeliği) "Amaç ve Kapsam" başlıklı 1. maddesi *"(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yasaklanmış davranışlara ilişkin olarak haklarında soruşturma başlatılan teşebbüs veya teşebbüs birliklerinden, ihlalin varlığını ve kapsamını kabul edenlere, 4054 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi uyarınca uygulanabilecek uzlaşma sürecine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."* hükmünü haizdir. Uzlaşma Yönetmeliği'nde Taahhüt Tebliği'nden farklı olarak açık ve ağır ihlal tanımına yer verilmemiş ve kategorik bir ayrıma gidilmemiştir. Ancak Taahhüt Tebliği'nde *"Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arası ilişkide alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi"* ifadesine yer vermek suretiyle YSFB'ye atıfta bulunulmuş ve YSFB uygulaması açık ve ağır ihlal olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla somut olay bakımından YSFB uygulamasının uzlaşma kapsamında değerlendirilmesi gerekmiştir. Nitekim SİNGER'in bayilerinin yeniden satış fiyatını tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine ilişkin uzlaşma görüşmeleri neticesinde, SİNGER'in uzlaşma sürecinin devam etmesi yönündeki beyanları doğrultusunda Kurulun 09.09.2021 tarih ve 21-42/614-MUA sayılı kararı ile uzlaşma ara kararı alınmıştır.
- (23) Diğer taraftan dosya kapsamında SİNGER'in bayilik sözleşmesinde yer bulan rekabet etmeme yükümlülüğü düzenlemesi ise taahhüt kapsamında ele alınmıştır. Zira söz konusu eylemler ilgili mevzuatta tahdidi olarak sayılan açık ve ağır ihlal kapsamına girmemektedir.
- (24) Sağlayıcı ve nihai satış noktaları arasında yapılan ve dikey anlaşma olarak nitelenen anlaşmalar 2002/2 sayılı Tebliğ'de düzenlenmektedir. Tebliğin Kapsam başlıklı 2. maddesi *"üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar"*ın anılan Tebliğ bağlamında değerlendirilebileceğini ifade etmiştir.

- (25) SİNGER tarafından; Singer ve Pfaff markalı ev tipi dikiş makinelerinin satış ve dağıtım hususunda bayiler ve toptancılarla çalışıldığı ve her iki kanalla da aynı tip bayilik sözleşmesi akdedildiği, öte yandan internet üzerinden satış yapan firmaların sözleşmelerinde *“İnternet Üzerinden Yapılacak Satışlara Dair Genel Esaslar”* başlıklı ek bir bölüme yer verildiği belirtilmiştir. Buna göre SİNGER tarafından çeşitli satış noktalarıyla yapılan; SİNGER’in sözleşme süresince ilgili noktaya mal tedarik etmeyi taahhüt ettiği, alıcının da sözleşme konusu ürünlerin satışından sorumlu olduğu yazılı bayilik anlaşmalarının 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında bir dikey anlaşma olduğu anlaşılmaktadır.
- (26) 2002/2 sayılı Tebliğ’in “Anlaşmaları Grup Muafiyeti Kapsamı Dışına Çıkaran Sınırlamalar” başlıklı 4. maddesinde yer verilen rekabet sınırlamalarını içermeyen anlaşmalar grup olarak Kanun’un 4. maddesindeki yasaklamadan muaftır. Diğer yandan Tebliğ’in “rekabet etmeme” başlıklı 5. maddesinin (a) bendine göre, bu Tebliğ tarafından sağlanan muafiyet *“Alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne”* uygulanmaz. Bir başka ifade ile teşebbüs belirsiz süreli olmayan ve/veya süresi beş yılı aşmayan münhasır tedarik anlaşmaları yapabilecektir.
- (27) Rekabet etmeme yükümlülüğü ise Tebliğ’in Tanımlar başlıklı 2. maddesinde şöyle tanımlanmaktadır: *“Alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülüktür. Ayrıca alıcının bir önceki takvim yılındaki alımları esas alınarak, ilgili pazardaki anlaşma konusu mal veya hizmetlerin ya da onları ikame eden mal veya hizmetlerin %80’inden fazlasının sağlayıcıdan veya sağlayıcının göstereceği başka bir teşebbüsten satın alınmasına yönelik olarak alıcıya doğrudan veya dolaylı biçimde getirilen herhangi bir yükümlülük de rekabet etmeme yükümlülüğü olarak kabul edilir.”* Bu tanım çerçevesinde satış noktalarıyla yapılan anlaşmalarda yer alan münhasırlık düzenlemeleri rekabet etmeme yükümlülüğüdür.
- (28) Rekabet etmeme yükümlülüğü içeren anlaşmaların doğrudan sonucu, anlaşmanın tarafı olan sağlayıcının rakibi konumundaki teşebbüslerin o anlaşmanın diğer tarafı olan müşteriye mal tedarik etmesinin engellenmesidir. Böylece anlaşmanın tarafı olan müşteriler rakip teşebbüslere kapanmakta olup bu durum, markalar arası rekabeti etkileyebilecek nitelikte önemli bir rekabet sınırlandırması olarak kabul edilmektedir. Anılan nedenle pazarın rakipler için kapanması sonucunu doğuran bu nevi anlaşmaların pazarda ortaya koyduğu olumsuz etki bağlamında gerçek veya potansiyel rakiplerin pazardaki faaliyetlerini ne derece zorlaştırdığının belirlenmesi esas olarak münhasır anlaşmayı tesis eden sağlayıcının ilgili pazardaki gücüne bağlıdır. Diğer bir deyişle teşebbüsün ilgili pazardaki gücüne paralel olarak münhasır ilişkilerin pazar üzerindeki olumsuzlukları da artmaktadır.
- (29) Bu çerçevede SİNGER’in taraf olduğu bayilik sözleşmeleri incelendiğinde; rekabet sınırlandırması olarak değerlendirilebilecek hususlardan birinin, anlaşmalardaki rekabet yasağı olarak adlandırılan kısıtlama olduğu tespit edilmiştir. *“(.....)”* başlıklı 13. maddede;
“BAYÍ, sözleşme’nin yürürlüğü süresince ve Rekabetin Korunmasına dair mevzuatın cevaz verdiği süre boyunca (.....)” denilmektedir.
- (30) *“(.....)”* başlıklı 19. maddede ise;
“(.....)” denilmektedir.

- (31) Söz konusu anlaşma maddesi, taraflardan en az bir taraf aksini belirtilmediği müddetçe sözleşmenin zımnın yenilenmiş sayılacağını hüküm altına aldığından, incelemeye konu anlaşma 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca niteliği itibarıyla belirsiz süreli bir dikey anlaşma sayılmaktadır. Bununla birlikte; Sözleşmenin belirsiz süreli rekabet yasaklarının grup muafiyetinden faydalanamayacağını düzenleyen Tebliğ hükmüyle ilişkilendirilebilecek olan 19. maddesinin, Sözleşmenin 13. maddesinde geçen (.....) birlikte ele alınabilmesi de mümkün olabilecektir. Bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde; anılan rekabet etmeme yükümlülüğü hükmünün geçerli olduğu azami süre bakımından teorik olarak rekabet hukuku mevzuatının emredici norm olarak esas alındığı, bu bağlamda rekabet etmeme yükümlülüğünün 2002/2 sayılı Tebliğ'in cevaz verdiği beş yılı aşmayacak şekilde uygulandığı çıkarımına ulaşmak mümkündür. Nitekim taahhüt ve uzlaşma görüşmeleri sürecinde telefon görüşmesi gerçekleştirilen sözleşmeli bayiler, SİNGER ile akdedilen bayilik sözleşmesinin beş yılı aşmayacak şekilde uygulandığını beyan etmiştir.
- (32) Dosya konusu şikâyet çerçevesinde; SİNGER'in satış noktalarını yalnızca Singer marka ev tipi dikiş makineleri satma hususunda baskılamak ve yaptırım uygulamak suretiyle fiili münhasırlık uygulamakta olduğu da iddia edilmektedir. SİNGER'in yazılı anlaşmalar dışındaki davranışlarla kurmaya çalıştığı iddia olunan münhasırlık sisteminin araştırılmasına yönelik olarak muhtelif satış noktalarında yerinde incelemeler gerçekleştirilmiş, ancak anılan iddiaları destekleyecek herhangi bir bilgi ve bulguya ulaşılmamıştır. Nitekim ilgili satış noktalarıyla inceleme sonrası yapılan görüşmelerde de;
- (.....) tarafından; herhangi bir marka dikiş makinesinin satılmasının yasaklanması durumunun söz konusu olmadığı, (.....)'in (.....) olduğu ve (.....) tedarik ettiği, SİNGER'in katiben başka marka dikiş makinelerinin satılmaması konusunda herhangi bir telkinde bulunmadığı, halihazırda hem (.....) hem de SİNGER marka ev tipi dikiş makinelerinin sipariş edildiği,
 - (.....) tarafından; dikiş makinelerinde sadece SİNGER markasının satışını yaptıkları, servisinin ve parça alımlarının kolaylığından dolayı SİNGER markasını tercih ettikleri, tüketicinin genel tercihinin de SİNGER yönünde olduğu, başka marka dikiş makinesinin satışı konusunda SİNGER'den herhangi bir baskı görmedikleri, rakip marka daha yüksek kâr marjı verseydi dahi rakip markayı tercih etmeyi düşünmedikleri, bunun da servis hizmetlerinin kaliteli olmamasından kaynaklandığı, dikiş makinelerinde SİNGER markasının tüketici nezdinde daha tercih edilir olduğu, rakip markayı zamanında sattıkları ancak servis hizmetinin zayıf olduğu, bu nedenle tercih etmedikleri, rakip markanın satışının yapılmaması konusunda SİNGER'den herhangi bir baskı görmedikleri,
 - (.....) tarafından; aile olarak 60 yıldır mağazalarında farklı markadan dikiş makineleri sattıkları, başka marka dikiş makinesi satılmamasına yönelik SİNGER'den yazılı veya sözlü herhangi bir baskı görmedikleri, halihazırda SİNGER, BROTHER, ZETINA, BERNINA marka dikiş makinesi sattıkları, yedek parça temini ve servis hizmetinden dolayı tüketicinin daha çok SİNGER'i tercih ettiği
- ifade edilmiştir.
- (33) İnceleme sürecinde telefon görüşmesi gerçekleştirilen bağımsız bayiler de rakip marka satışı konusunda SİNGER'den herhangi bir baskı görmediklerini beyan etmiş olup inceleme kapsamında SİNGER'in fiili olarak rekabet etmeme yükümlülüğü uyguladığı iddialarına vücut verecek herhangi bir emareye rastlanmamıştır.
- (34) Yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler neticesinde, teşebbüsle yapılan uzlaşma ve

taahhüt görüşmelerinde Soruşturma Heyetince, yukarıda yer verilen ilgili bayilik sözleşmesi hükümlerinin süre bakımından kaleme alınış usulünün uygulamada rekabet hukuku açısından belirsizliğe yol açmaya müsait olduğu belirtilmiş, buna istinaden SİNGER tarafından olası tüm rekabetçi sorunları bertaraf etmeye yönelik taahhüt başvurusu yapılmıştır. Bu doğrultuda söz konusu başvuruda bayilik sözleşmesinin 13. maddesinin dördüncü fıkrasında yer verilen madde hükmünün bayilik sözleşmesinden çıkarılması taahhüt edilmiştir. Buna ek olarak, Singer ve Pfaff markaları için toplam bayi sayısının (.....) olduğu, ayrıca zincir kanalındaki (.....) merkeze ilişkin sözleşmenin de bu çerçevede yenileneceği, pandemi koşulları sebebiyle yaşanacak gecikmeler de dikkate alındığında bayilerden ıslak imzaların toplanması sürecinin Kurulun taahhüt için vereceği onayın ardından üç aylık sürede tamamlanmasının öngörüldüğü, söz konusu sürenin pandeminin etkisi ve pandemiyle mücadele kapsamında alınacak ve şu an öngörülemeyen önlemler sebebiyle en fazla beş aya kadar uzamasının öngörüldüğü ifade edilmektedir.

- (35) Mevcut dosya kapsamında taahhüdün konusunu, SİNGER'in bayileri ile akdettiği sözleşmenin bayilere rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesine ilişkin maddesinin kaldırılması oluşturmaktadır. Bu kapsamda SİNGER'in bayileriyle akdettiği sözleşmede tespit edilen rekabet sorunlarının giderilmesi ve taahhüt sürecinin sonlandırılması amacıyla sunulan *"bayilik sözleşmesinin 13. maddesinin dördüncü fıkrasında yer verilen madde hükmünün bayilik sözleşmesinden çıkarılması"* taahhüdünün yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (36) Singer Dikiş Makineleri Tic. A.Ş.'nin bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğü ve bu kapsamda 28.05.2021 tarih ve 18171 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal eden taahhüde ilişkin olarak

- Singer Dikiş Makineleri Tic. A.Ş.'nin bayilik sözleşmesinin 13. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün çıkarılmasına yönelik sunulan taahhüdün rekabet sorunlarını giderebilecek olması nedeniyle kabulüne ve teşebbüs açısından bağlayıcı hale getirilmesine,
- Taraf hakkında başlatılmış olan soruşturmanın sonlandırılabilmesi için taahhüt kapsamında sözleşmede yapılan değişikliklerin Kurul kısa kararının tarafa tebliğinden itibaren 90 gün içerisinde Kuruma tevsik edilmesine,

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.